

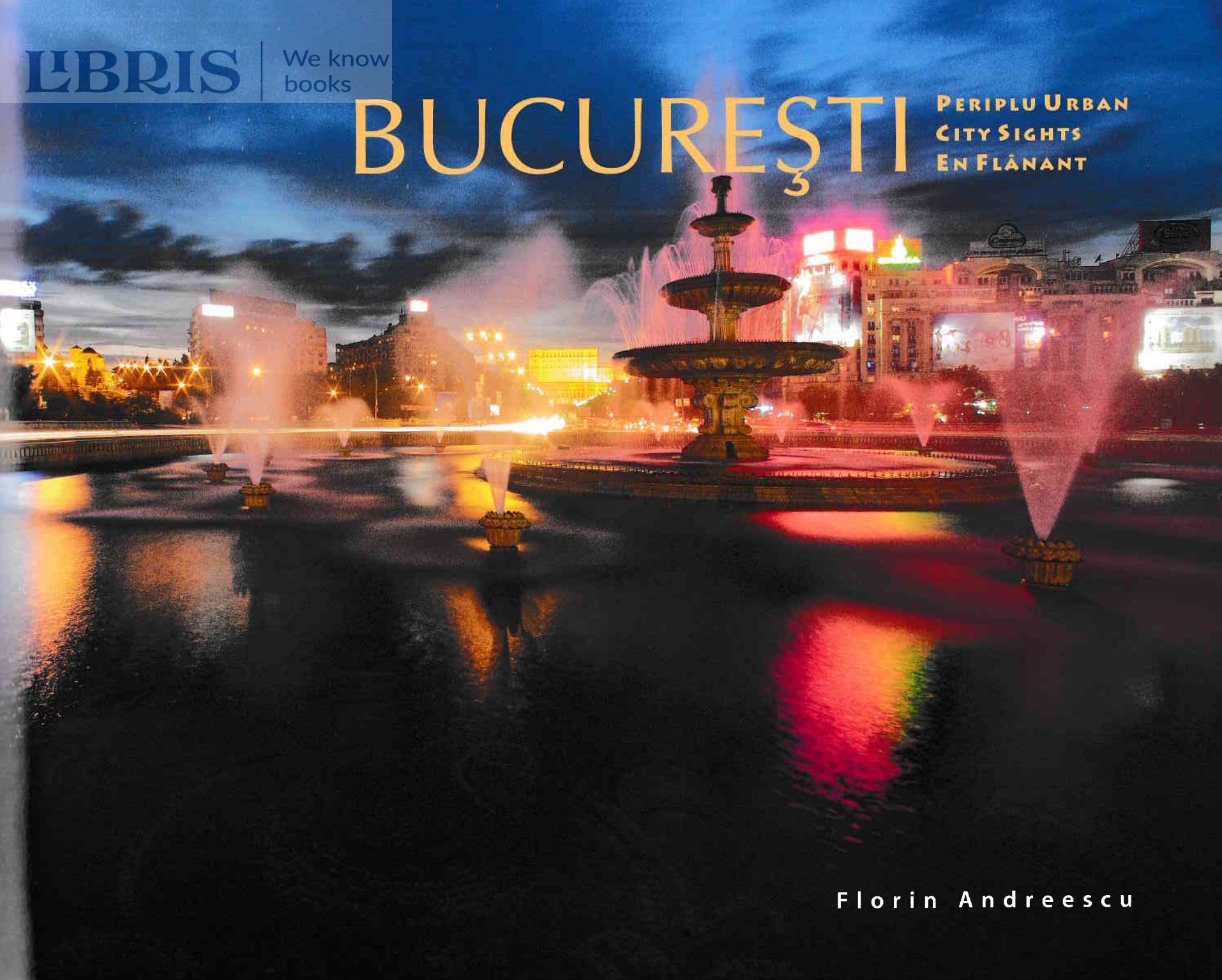
LBRIS

We know
books

BUCUREȘTI

3

PERIPLU URBAN
CITY SIGHTS
EN FLÂNANT

Florin Andreescu

BUCUREȘTI PERIPLU URBAN

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, realizată din bronz, în 1876, de Albert Ernest Carrière de Belleuse

The equestrian statue of Michael the Brave, created from bronze in 1876 by Albert Ernest Carrière de Belleuse

La statue équestre de Michel le Brave, réalisée en bronze, en 1876, par Albert Ernest Carrière de Belleuse

Bucureștii – după cum pare a dovedi însăși forma de plural a numelui – lasă impresia mai multor orașe diferite suprapuse într-unul singur. Ignorate uneori și de bucureștenii care trăiesc de o viață întreagă aici, aceste orașe ascunse trebuie descoperite pas cu pas, abandonând bulevardele principale, sufocate de trafic, și pătrunzând în labirintul străduțelor desprinse parcă din vremea unui târg tihnit de altădată. Mai puțin monumental și spectaculos decât alte capitale europene, Bucureștii se cere a fi surprins cu un alt ochi: farmecul său este de un cu totul alt tip și rezultă din acumularea detaliilor mărunte și „colorate”.

Dacă veți avea curiozitatea să hoinăriți pe străzile din zona Bisericii Armenești (între Bd. Carol, Calea Moșilor și Bd. Dacia), Mântuleasa (între strada Hristo Botev, Calea Călărașilor și strada Traian) ori în cartierul Cotroceni – ca să menționăm doar câteva zone –, veți intra în universul bucureștean al sfârșitului de secol XIX și începutului de secol XX. Alături de case de târgoveți – unele dintre puținele exemplare de arhitectură balcanică păstrate – veți descoperi aici biserici vechi de secole, palate și conace boierești construite în stil eclectic, cu elemente neoclasiche, neorenescentiste ori neoromânești, case scorojite cu ferestre vegheate de gorgone și mascaroane de ipsos și cu fațade decorate cu stucaturi, hanuri de altădată lăsate în paragină, scuaruri cu cruci de piatră amintind de vreun eveniment de mult dat uitării. Din păcate, aceasta este o lume pe cale de dispariție: după

distrugerile masive din perioada comunistă, când Ceaușescu a ordonat demolarea unor cartiere vechi și a unor valoroase monumente pentru amenajarea centrului civic și construirea imensei Case a Poporului (în prezent, Palatul Parlamentului), zilele noastre par a cunoaște din nou „febra” nimicirii. În zona din apropierea centrului și pe străduțele ce se desprind din bulevardele principale, case vechi sunt rase de pe fața pământului, pentru a se construi în locul lor înalte imobile din oțel și sticlă, folosite ca spații de birouri ori hoteluri de lux. Armonia acestor vechi ansambluri urbanistice, caracterizate printr-un anumit nivel de înălțime, riscă să fie distrusă iremediabil în viitorul apropiat.

Pe de altă parte, elegantele bulevarde centrale (Calea Victoriei, Bd. Regina Elisabeta, Dacia) mai păstrează strălucirea „Micului Paris” de la începutul secolului al XX-lea, când au fost înălțate splendidele clădiri de-a lungul lor, în stil eclectic de inspirație franceză.

Bucureștii a ajuns un oraș eteroclit, compus din elemente disparate, contrastante uneori. Peisajul pare a se modifica substanțial de la o zonă la alta. După ce ați epuizat obiectivele turistice din centru, mergeți și în cartierele-dormitor de la marginea sa, pentru a le surprinde atmosfera pestriță. De exemplu, Rahova, multă vreme un spațiu rău famat, marginalizat și ocolit de bucureșteni, a fost vizată de curând de un proiect de regenerare urbană. Acest cartier de pe dealurile Uranus și Viilor oferă o imagine izbitoare: un amestec de spații industriale

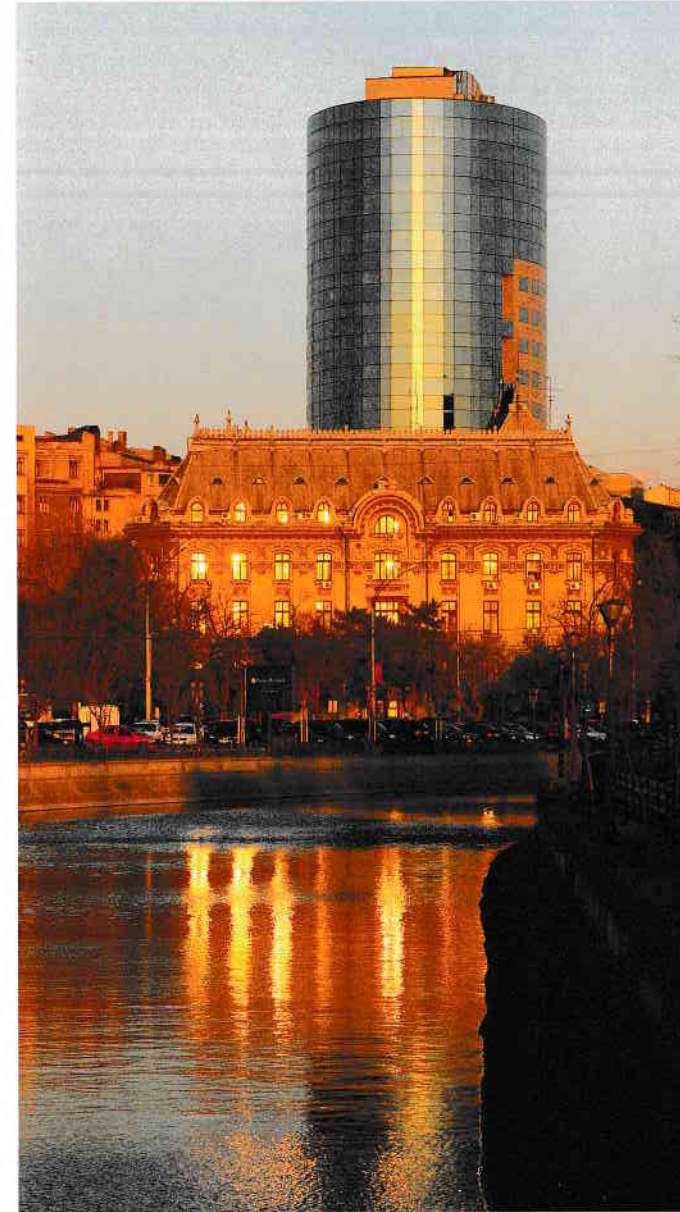
dezafectate, case negustorești vechi, blocuri standard, maidane și vecinătăți de lux: Palatul Parlamentului, Hotel Marriott, de pe Calea 13 Septembrie, Colosseumul (Palatul Bragadiru). În 2005-2007 aici s-au organizat concerte, spectacole de teatru (realizate împreună cu locuitorii din zonă), proiecții de filme, ateliere de creație, întâlniri între arhitecți și urbanisti (români și străini), intervenții artistice în spațiul public, în încercarea de a crea o alternativă la oferta culturală din centrul capitalei. În zonă veți putea vedea singurul caz de reconversie urbană a unui spațiu industrial dezafectat: curtea interioară a fostei Burse de Mărfuri (1894), cu un vechi turn de apă din cărămidă în centru, adăpostește vara un cinematograful în aer liber (E-Uranus), dar și diverse evenimente culturale. Complexul Vămii București Antrepozite, din care face propriu-zis parte, va găzdui sediul unor instituții cu profil artistic, cafenele, librării, spații de expoziții și conferințe (Centrul ARK). Dacă tot sunteți în zonă, mergeți și în animata și colorata Piață de Flori, de vizavi, singura de acest gen din oraș. Asemenea exemple ar putea fi date la nesfârșit. Mulți acuză Bucureștiul că ar fi un oraș haotic, construit fără nici o noimă ori sistem. Nici măcar nu are propriu-zis un centru activ, rapid identificabil, ca în toate marile capitale: să fie acesta în zona Unirii, la Universitate ori în Piața Romană? În afara câtorva largi bulevarde din zona „centrală”, străzile urbei par a respecta doar „principiul” învălmășelii și dezordinii, de factură oarecum orientală.

E greu de definit un oraș ca Bucureștiul, sortit parcă a fi subiect de eterne controverse. Oare au dreptate cei care îl văd drept un spațiu damnat: aglomerat, înghesuit, sufocat de praf, plin de gropi, de câini vagabonzi etc.? Sau cei care se declară fascinați de eclecticismul său arhitectural, de amestecul său pitoresc de splendoare și decadență?

Lăsând la o parte aceste încrâncenări, putem descoperi însă și un alt București, lipsit de tensiuni: un București frenetic, în continuă schimbare, care nu duce lipsă de atracțiile clasice ale unei metropole (muzee, locuri de promenadă, clădiri istorice, cluburi moderne etc.). Un București care ar putea stârni interesul oricărui turist.

Nu ne propunem să facem în paginile următoare o prezentare exhaustivă a atracțiilor orașului, ci doar să stabilim câteva puncte-cheie, care au avut și au o importanță specială pentru istoria, cultura și viața socială a așezării. Subliniem însă că poveștile și colțurile frumoase – din păcate, căzute în uitare – ale Bucureștiului sunt atât de multe și diverse, încât e aproape imposibil să nu vă iasă în cale, asta numai dacă vă atrage ideea unei plimbări pe jos de-a lungul străduțelor lăturalnice din apropierea centrului (în afară de cele sus-menționate, vă sugerăm zona dintre străzile Polonă, Vasile Lascăr, Viitorului și Precupeții Vechi; Știrbei

Exemple de arhitectură veche și nouă, pe spațiul Dâmboviței
Examples of old and new architecture, on the banks of the Dâmbovița
Architecture neuve et ancienne sur les bords du cours Dâmbovița

BUCHAREST
CITY SIGHTS

Castelul Apelor (Turnul lui Țepeș) din Parcul Carol, construit după modelul cetății lui Vlad Țepeș de la Poienari

The Castle of the Waters (the Impaler's Tower) in Carol Park imitates the fortress of Vlad the Impaler at Poienari

Le château d'eau (la Tour de Dracula) du Parc Carol, bâti sur le modèle du château de Dracula de Poienari

Bucharest gives the impression of a number of different cities all rolled into one. Sometimes ignored even by the locals who live their entire lives here, these hidden cities must be discovered step by step, abandoning the traffic-choked main boulevards and penetrating the labyrinth of side streets that seem to hark back to the sleepy town of long ago. Less monumental and less spectacular than other European capitals, Bucharest needs to be viewed with different eyes: its charm is of a wholly different type and results from an accumulation of small, colourful details.

If you are curious enough to wander the streets around the Armenian Church (between Carol Boulevard, Calea Moșilor and Dacia Boulevard) or Mântuleasa (between Hristo Botev St, Calea Călărășilor, and Traian St) or Cotroceni (to mention but a few districts), you will enter the Bucharest of the late-nineteenth and early-twentieth centuries. Alongside merchant's houses – some of the few examples of Balkan architecture to have been preserved – you will discover here centuries-old churches, palaces and boyar manors built in the eclectic style, with neo-classical, neo-Renaissance or neo-Romanian elements, houses with flaking paint and windows guarded by plaster gorgons and grotesque masks, stuccowork facades, old inns now run to seed, squares with stone crosses commemorating long forgotten events. Unfortunately, this is a world on the verge of vanishing: after the wholesale destruction of the communist period, when Ceaușescu ordered the

demolition of old districts and historic buildings in order to make way for his new civic centre and the gargantuan House of the People (now the Palace of Parliament), the present day seems once again to be gripped by a fever to raze the past. In the area near the centre of the city and on the streets that lead from the main boulevard, historic buildings are being razed to make way for high-rise structures built of steel and glass, for use as offices or luxury hotels. The harmony of the old fabric of the city, characterised by its low-rise buildings, risks being irremediably destroyed in the near future.

On the other hand, the elegant central boulevards (Calea Victoriei, Bd. Regina Elisabeta, Dacia) preserve the brilliance of the early-twentieth-century "Little Paris", when splendid buildings sprang up along their length, inspired by the French eclectic style.

Bucharest became a heteroclite city, composed of disparate, often contrasting elements. The cityscape seems to alter substantially from one district to the next. After you have seen all the sights the centre can offer, you should head towards the dormitory districts at the edge of town, where you will find a motley atmosphere. For example, Rahova, long an area of ill fame, marginalised and avoided, has recently been the target of a project of urban renewal. This districts on Uranus and Viilor Hills presents a striking image: a mixture of abandoned industrial spaces, old merchant's houses, pre-fabricated blocks, patches of waste ground, and luxury

neighbourhoods: the Palace of Parliament, Hotel Marriott, on 13 September Avenue, the Colosseum (Bragadiru Palace). In 2005-2007, there was a programme of concerts, theatrical performances (put on together with locals from the area), film showings, creative workshops, meetings with architects and town planners (from Romania and abroad), and public art happenings, all in the attempt to create an alternative to the culture on offer in the centre of the capital. In the area, you will be able to see the only case of urban conversion of a disused industrial space: the inner courtyard of the former Goods Exchange (1894), with its old redbrick water tower in the middle, which in summer houses an open air cinema (E-Uranus), as well as various cultural events. The Bucharest Customs Warehouse Complex, of which it forms a part, will soon become the home of various cultural institutes, cafes, bookshops, exhibition spaces and conference facilities (ARK Centre). If you are in the area, you should also visit the colourful and bustling flower market, the only one of its kind in the city.

There are endless similar examples. Many people accuse Bucharest of being a chaotic city, constructed without any system or plan. It does not even have an active, readily identifiable centre, unlike in other great capitals: is it the Unirii area, the University, or Piața Romană? Apart from a few large boulevards in the “central” area, the streets of the city seem only to abide by the “principle” of muddle and disorder.

It is hard to define a city like Bucharest, which is

subject to seemingly eternal controversies. Are those who see it as a damned space – crowded, cramped, dusty, potholed, overrun with stray dogs – in the right? Or those who declare themselves fascinated by its architectural eclecticism, its picturesque blend of splendour and decadence?

Leaving these disputes to one side, we can, however, discover another Bucharest, one lacking in such tensions: a frenetic and continually changing Bucharest, which has no shortage of the classic attractions of a metropolis (museums, places for promenades, historic buildings, modern clubs etc.). A Bucharest that might excite the interest of any tourist.

In the pages that follow we do not propose to present an exhaustive guide to the city's attractions, but merely to establish a few key points that are of especial cultural, historical and social importance. We underline that the stories and beautiful corners – alas fallen into neglect – of Bucharest are so many and so diverse that it is almost impossible not to come across them if you are drawn to the idea of strolling the streets that branch off from the centre (apart from those mentioned above, we suggest the area between Polonă, Vasile Lascăr, Viitorului and Precupeții Vechi; Știrbei Vodă and Griviței; Plantelor, Popa Soare, Romulus and Matei Basarab).

The charm of Bucharest resides in such places, off the beaten tourist track, as well as in the monumental edifices of the “regal” boulevards, which bear the names of the kings and queens

of Romania, who contributed enormously to the modernisation of the capital and the development of its infrastructure in the early twentieth century.

The capital of Romania is a city of the plain, formerly dotted with many low hills: Metropolia (85m), Radu Vodă (75m), Bucur (74m), Filaret, Cotroceni. It is traversed by the Dâmbovița River in the centre (24km) and Colentina River (33km) to the north. The Dâmbovița crosses the city from north-west to south-east. The Colentina forms a chain of lakes at the edge of the city: Băneasa, Buftea, Cernica, Floreasca, Fundeni, Herăstrău, Mogoșoaia, Pantelimon, Plumbuita, Tei. Besides these, Bucharest has a number of recreational lakes: Cișmigiu, Carol, Circului, Tineretului etc. The city is surrounded by deciduous forests, the remnants of the Vlăsia Woods of times long past: Băneasa, Cernica, Snagov, Căldărușani, Mogoșoaia, Pustnicul.

The historic centre of Bucharest (50 hectares) is delimited by Splaiul Unirii (to the south), Calea Victoriei (to the west), Bd. Regina Elisabeta/Carol I (to the north) and, approximately, Bd. Mircea Vodă (to the east).

Bucharest sprang up around the Old Court, built on the bank of the Dâmbovița by Vlad the Impaler, who established his residence here (1458-1462). Near the princely court, merchants and tradesmen built shops and workshops, founding the old commercial quarter of the city (generically known as Lipsani, which is, in fact, the most important street in the area).

BUCAREST EN FLÂNANT

Detaliu de pe fațada Bibliotecii Naționale (1912, arh. Ștefan Burcuș), fostul Palat al Bursei de Valori

Detail of the façade of the National Library (1912, architect Ștefan Burcuș), formerly the Palace of the Stock Exchange

Détail ornemental sur la façade de la Bibliothèque Nationale (1912, architecte Ștefan Burcuș), ancien Palais de la Bourse

Bucarest, la capitale roumaine, dont le nom est parfois utilisé par ses habitants au pluriel (Bucureștii), donne à juste titre l'impression d'une superposition de plusieurs villes, tant la diversité de ses quartiers est grande. Même les bucarestois natifs ne les connaissent pas tous. Pour découvrir leur véritable charme il faut parcourir à pied leurs ruelles paisibles qui serpentent loin de la circulation étouffante des grands boulevards. Les bâtiments bucarestois sont en moyenne moins hauts que ceux de la plupart des capitales européennes. Dès lors, si l'on veut découvrir le cachet de Bucarest, il faut porter sur cette métropole un regard différent, focalisé sur les petits détails architecturaux et décoratifs et sur le jeu de couleurs.

Ainsi, si l'on pousse la curiosité jusqu'aux vieux quartiers résidentiels de l'église Armenești (entre le boulevard Carol, l'avenue Calea Moșilor, et le boulevard Dacia), de Mântuleasa (entre la rue Hristo Botev, Calea Călărășilor et la rue Traian) ou de Cotroceni, on découvrira une architecture plus traditionnelle, qui remonte à la fin du XIX-ème siècle et au début du XX-ème siècle. A côté des maisons des riches négociants – parmi les rares témoignages d'architecture balkanique de ce type – on peut y découvrir de vieilles églises, des hôtels particuliers et des villas d'anciens boyards bâties dans un style éclectique, avec des éléments néoclassiques, néo-Renaissance, ou néo-roumains, des maisons décrépies aux fenêtres ornées de gorgones et de mascarons en plâtre et aux façades décorées de stucs. Près d'anciennes

auberges relais délaissées, on aperçoit de petits jardins publics où traînent quelques vieilles pierres abandonnées. On ne peut que déplorer l'anéantissement d'un monde révolu: après les démolitions de plusieurs quartiers historiques ordonnées par Ceaușescu qui voulait faire place à un nouveau centre civique et à un Palais du Peuple devenu aujourd'hui le Palais du Parlement, la ville vit à nouveau, dans une fièvre permanente, au rythme des démolitions et des constructions. Au centre-ville, notamment dans les ruelles adjacentes des grands boulevards, les maisons d'autrefois s'évanouissent au bénéfice de grandes tours en acier et en verre, destinées à abriter des bureaux et des hôtels de luxe. L'harmonie des anciens ensembles architecturaux, de taille humaine, risque à court terme d'être compromise à tout jamais.

Cependant, les grands boulevards (Calea Victoriei, Regina Elisabeta, Dacia) gardent un peu de l'éclat de l'ancien „Petit Paris” du début du XX-ème siècle, lorsqu'on a bâti de nombreux édifices de style classique français.

Bucarest est une ville hétéroclite, composée d'éléments disparates, parfois contrastés. Son aspect change profondément d'un quartier à l'autre. Après le tour classique du centre-ville, pourquoi ne pas découvrir les anciens quartiers bariolés de blocs communistes de la périphérie? Le quartier Rahova, par exemple, pendant longtemps mal fréquenté, marginalisé et évité par les bucarestois, fait l'objet d'un projet de renouveau urbain. Etendu sur les

sommets des collines Uranus et Viilor, il offre une image frappante: un mélange d'espaces industriels désaffectés, d'anciennes baraques commerçantes, d'édifices de béton staliniens, des terrains vagues aux abords des édifices les plus réputés: le Palais du Parlement, l'Hôtel Marriott, l'avenue du 13 Septembrie, le Colosseum (le Palais Bragadiru). Entre 2005 et 2007, on y a organisé en plein air des concerts, des spectacles de théâtre de rue, des projections de films; on a mis en place des ateliers de création, des rencontres entre architectes et urbanistes roumains et étrangers, des manifestations artistiques de toutes sortes, destinées à offrir une alternative populaire à la vie culturelle élitiste. A cet endroit, vous verrez le premier exemple réussi de reconversion urbaine d'un espace industriel désaffecté: la cour de l'ancienne Bourse de marchandises (1894) où, en son milieu, on peut encore voir un ancien château d'eau en briques, abrite pendant l'été un cinéma de plein air (E-Uranus) et diverses manifestations culturelles. Cet espace industriel, qui fait partie des Entrepôts de la Douane de Bucarest, va prochainement devenir le Central ARK, siège de bureaux à profil artistique, comprenant des cafés, des librairies, des espaces destinés aux conférences. De l'autre côté de la rue, ne manquez pas de visiter un endroit haut en couleurs, le plus grand Marché aux Fleurs de la capitale.

Le pittoresque est partout présent à Bucarest. Certains y verront une ville chaotique, sans véritable plan urbanistique. Il est difficile

d'identifier son centre actif, comme dans d'autres grandes capitales: serait-ce place de l'Union, place de l'Université ou place Romană? En dehors de quelques grands boulevards historiques, les rues tortueuses évoquent l'influence orientale. Il n'est pas aisé de décrire une ville comme Bucarest qui suscite de nombreuses controverses. Peut-on suivre l'avis de ceux qui ne retiennent que ses aspects négatifs: la circulation étouffante, la poussière et les rues défoncées, en travaux, où les chiens errants donnent un air de désolation? Et si la vérité était du côté de ceux qui se déclarent fascinés par son éclectisme architectural, son mélange de pittoresque, d'élégance et de négligence?

Faisons fi de ces polémiques et découvrons un autre Bucarest bien plus serein: un Bucarest animé, en permanente évolution, qui offre les attractions classiques de toute grande capitale européenne (musées, parcs et jardins publics, édifices historiques, clubs, etc.). Un Bucarest qui suscite le plus grand intérêt des touristes.

Sans prétendre présenter toutes les attractions de la capitale, ce petit guide se propose de donner seulement quelques clés de l'histoire, de la culture et de vie sociale de Bucarest. Les coins poétiques évoqués dans la littérature roumaine – malheureusement tombés en oubli – sont si

Parcul Cazzavillan, purtând numele jurnalistului italian
fondator al ziarului Universul

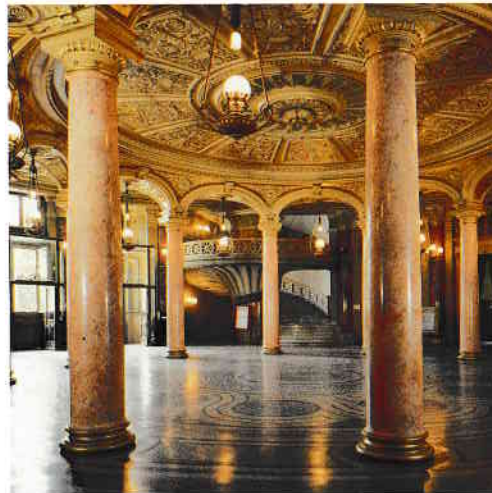
Cazzavillan Park bears the name of the Italian journalist who
founded the Universul newspaper

Le Parc "Luigi Cazzavillan", journaliste italien fondateur du
journal "l'Univers" en 1884

Ateneul Român, construit între 1886-1888 din fondurile adunate în urma subscripției publice *Dați un leu pentru Ateneu*, s-a dorit a fi încă de la început „un adevărat templu al artelor, științei și culturii românești”. Deoarece a fost înălțat pe fundația unui fost maneaj, a păstrat forma circulară a acestuia. Intrarea se face prin peristilul cu opt coloane ionice. Din impresionanta rotundă de la parter, susținută de 12 coloane, pornesc cele patru scări din marmură de Carrara și superba scară de onoare, de asemenea din marmură. În prezent găzduiește sediul Orchestrei Filarmonice „George Enescu”.

The Romanian Athenaeum, built between 1886 and 1888 from funds raised through the *Give a leu for the Athenaeum* public subscription, was intended from the very start to be a “veritable temple of the arts, sciences and Romanian culture”. Because it was erected on the foundations of a former riding school, it preserved the latter’s circular form. The entrance is a peristyle with eight Ionic columns. From the impressive ground-floor rotunda, with its twelve columns, four staircases of Carrara marble and the superb stair of honour ascend. At present, it is the home of the George Enescu Philharmonic Orchestra.

L’Athénée Roumain est le siège de l’Orchestre Philharmonique „Georges Enesco” de Bucarest. Il a été construit, entre 1886 et 1888, à partir des fonds réunis par la souscription publique organisée sous le slogan: „Votre bourse déliée pour bâtir l’Athénée!”. Il fut le premier „temple des arts, de la science et de la culture roumaine”. L’édifice doit sa forme ronde à ses fondations qui surmontent celles d’un ancien maneaj. La façade principale est un péristyle comportant huit colonnes ioniques. A l’intérieur, à partir d’une impressionnante rotonde, soutenue par 12 colonnes, un escalier d’honneur et quatre escaliers latéraux en marbre de Carrara, conduisent à la grande salle de concerts.